

รายวิชา

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๒๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง ศาสนากับการพัฒนา

ชุมชนและสังคม (๒)

ครูผู้สอน

ครูนวคุณ สาณศิลป์

ครูสราวุธ ธานี

ศาสนากับการพัฒนา ชุมชนและสังคม (๒)

ด้านความรู้

- นักเรียนสามารถอธิบายความสำคัญของศาสนา และบทบาทของศาสนาในการพัฒนาชุมชนได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะกระบวนการ

- นักเรียนสามารถวิเคราะห์การนำหลักธรรมตามศาสนา ที่ตนนับถือมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาชุมชนได้
- นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของศาสนาในการ จัดระเบียบสังคมและการตรากฎหมายได้
- นักเรียนสามารถอภิปรายความเหมือนและความแตกต่าง ของศาสนาและกฎหมายในการพัฒนาสังคมได้

ด้านคุณลักษณะ

- นักเรียนเห็นความสำคัญของการนำหลักธรรมคำสอนของศาสนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน การแก้ปัญหา ชุมชน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

คำถาม

นักเรียนคิดว่า...

ศาสนา มีความสัมพันธ์กับชุมชน
และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชนอย่างไร

สถาบันทางศาสนา

หมายถึง แบบแผนของความคิด การกระทำ
ในประเด็นทางจิตใจ และความเชื่อทางสังคม เป็นสถาบัน
ที่ครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติของฆราวาสต่อภิกษุ
พิธีกรรมต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ ความเชื่อเกี่ยวกับ
ชีวิตในโลกหน้า เป็นต้น

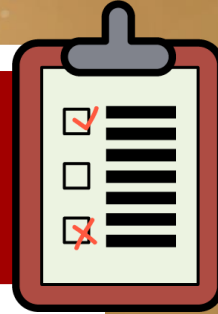

หน้าที่ของสถาบันทางศาสนา

๑. สร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่สังคม
๒. ส่งเสริมและถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่สังคม
๓. ควบคุมสมาชิกให้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม
๔. สนองความต้องการทางจิตใจแก่สมาชิกเมื่อสมาชิกเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ

นำปัญหาพามาแก้ด้วยศาสนา

๑. ครูแจก กระดาษขนาด A๔ หรือกระดาษปฐุพ ให้กับนักเรียนกลุ่มละ ๑ แผ่น
๒. เลือกประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของนักเรียนกลุ่มละ ๑ ประเด็น
๓. ศึกษาสาเหตุและผลกระทบของปัญหาตามประเด็นปัญหาในข้อ ๒.
๔. เลือกหลักการตามศาสนาที่นักเรียนนับถือ ซึ่งต้องสอดคล้องกับแนวทาง
การแก้ปัญหาชุมชนมา ๑ หลักธรรม
๕. สร้างชิ้นงานในรูปแบบผังความคิด (Mind Mapping) หรือผังมโนทัศน์
(Concept Map) เชื่อมโยงการนำหลักการไปใช้ในการแก้ปัญหาพัฒนาชุมชน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างการสร้างชิ้นงานด้วยการใช้
ผังความคิด หรือผังมโนทัศน์

- ๑. ....
- ๒. ....
- ๓. ....

สาเหตุ

การแก้ปัญหา

หลักกรรม ?
(เลือก ๑ หลักกรรม)

คำอธิบาย
ของหลักกรรม
และขั้นตอน
การแก้ปัญห
ผ่านหลักกรรม
.....
.....

ผลกระทบ

- ๑. ....
- ๒. ....
- ๓. ....

นำเสนอฝังความคิด
หรือฝังมโนทัศน์ จากกิจกรรม

นำปัญหาพาแก้ด้วยศาสนา

คำถาม

นักเรียนคิดว่า...

หลักธรรมใดของพระพุทธศาสนา

หรือศาสนาที่นักเรียนนับถือ **ที่มีส่วน**

ในการจัดระเบียบทางสังคม หรือช่วยทำให้สังคม

เกิดความน่าอยู่

เบญจศีล – เบญจธรรม

ศีล

= ข้อห้าม

๑. ห้ามฆ่าสัตว์
๒. ห้ามลักทรัพย์
๓. ห้ามประพฤตินิดในกาม
๔. ห้ามพูดเท็จ
๕. ห้ามดื่มของมึนเมา

ธรรม

= ข้อปฏิบัติ

๑. มีเมตตากรุณา
๒. มีสัมมาอาชีพะ
๓. ยินดีในคู่ครองของตน
๔. มีสัจจะ
๕. มีสติสัมปชัญญะ

ศีลธรรม

= ธรรมที่ควร
ประพฤติ เพื่อ
ความปกติสุข
หรือสันติสุข
ในสังคม

บัญญัติ ๑๐ ประการ

- จงนมัสการองค์พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า
พระเจ้าพระองค์เดียวของท่าน
- อย่าออกพระนามพระเจ้าโดยไม่สมเหตุ
- อย่าลืมฉลองวันพระเจ้าเป็นวันศักดิ์สิทธิ์

- จงนับถือบิดามารดา
- อย่าฆ่าคน

หน้าที่ต่อพระเจ้า

- อย่าผิดประเวณี
- อย่าลักขโมย
- อย่าพูดเท็จใส่ร้ายผู้อื่น
- อย่าปลงใจผิดประเวณี
- อย่ามักได้ทรัพย์สินของผู้อื่น

หน้าที่ต่อมนุษย์ด้วยกันเอง

คำถาม

จากข้อความที่ว่า

“... หลักธรรมของแต่ละศาสนามีจุดร่วมกันในเรื่องของการส่งเสริมให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข โดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ...”

นักเรียนคิดว่า หลักธรรมคำสอนและข้อกำหนดของศาสนาเหมือนหรือต่างกันกับกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

ศาสนา

กฎหมาย

ผู้ฝ่าฝืนหลักศาสนา
ไม่ได้รับผลร้าย
ในทางกายภาพ
แบบทันทีทันใด
เน้นเรื่องผลแห่ง
การกระทำ

แบบแผน
ในการปฏิบัติ
เป็นที่แน่นอน
และบันทึกเป็น
ลายลักษณ์
อักษร

ผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย
ได้รับบทลงโทษ
ที่ชัดเจนแน่นอน
และทันทีทันใด
ตามที่กฎหมาย
กำหนด

คำถาม

นักเรียนคิดว่า...

หลักการทางศาสนา

มีผลต่อพัฒนาการทางกฎหมายไทย

หรือไม่ อย่างไร

กฎหมายตราสามดวง

ที่มาภาพ https://www.silpa-mag.com/history/article_38224

ประกาศพระราชปรารภตอนต้น
ของกฎหมายตราสามดวง

“... ด้วยคน อันโลภหลง
หาความลอยแก่บาปมิได้
ดัดแปลงแต่งตามชอบใจ
ไว้พิพากษาภาให้เสียดุติธรรม
สำหรับแผ่นดินไปก็มีบ้าง ...”

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๘๘

ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต
จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

การนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ในการบัญญัติข้อห้ามทางสังคม
และกำหนดบทลงโทษ (เบญจศีล ข้อที่ ๑: ห้ามฆ่าสัตว์)

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๘๘

ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต
จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๒๘๙

“ผู้ใด (๑) ฆ่าบุพการี...”
ต้องระวางโทษประหารชีวิต

การฆ่าบุพการี (บิดา หรือมารดา)
ถือว่าเป็นบาปหนัก (กรรม)
จึงไม่มีบทลงโทษจำคุก

คำถามสรุปบทเรียน

นักเรียนจะนำความรู้เรื่อง

การศึกษาความสำคัญของศาสนา

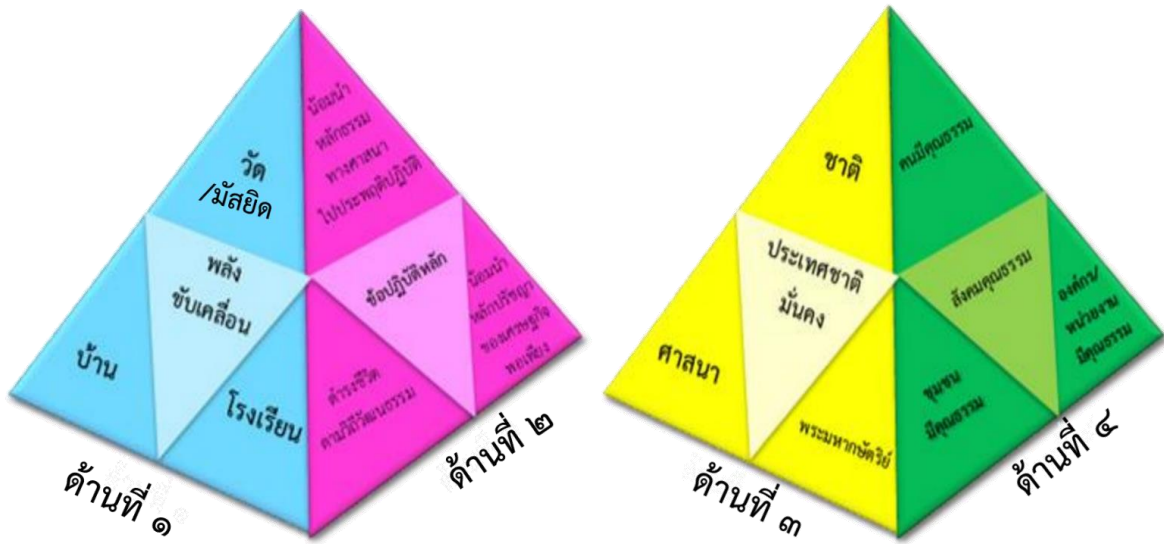
ต่อสังคมไทย ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ต่อตนเอง ชุมชน และสังคมอย่างไร

“บวร – บรม”

กลไกขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม

ที่มาภาพ กระทรวงวัฒนธรรม

และ https://www.m-culture.go.th/chiangrai/ewt_dl_link.php?nid=1051

“บ” บ้าน – ชุมชน

ชาวบ้าน ผู้นำ ปราชญ์ชาวบ้าน

“ว หรือ ม” วัด – มัสยิด (ศาสนสถาน)

สถาบันศาสนาทุกศาสนา ผู้นำทางศาสนา

“ร” โรงเรียน – ราชการ

สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ กำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

กระบวนการตรากฎหมาย (๑)

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การตรากฎหมาย

ใบงานที่ ๑๘ เรื่อง กระบวนการตรากฎหมาย

สามารถดาวน์โหลดได้ที่

www.dltv.ac.th

